Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Santeri Suominen

Muistio

2.2.2022

Kestävän kasvun rahoituksen taksonomian ympäristökriteerit

Ympäristövaliokunnalle

E 132/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia perustuen komission kestävän rahoituksen asiantuntijatyöryhmän raporttiin (tuleva taksonomian neljän ympäristötavoitteen delegoitu säädös)

U/E/UTP-tunnus
E 85/2020 vp, E 120/2021 vp

EK pitää Suomen alustavia ennakkovaikuttamislinjauksia EU:n kestävän kasvun rahoituksen taksonomian ympäristökriteereihin perusteltuina. On kannatettavaa, että rahoitusta pyritään ohjaamaan taksonomialla sellaisiin taloudellisiin toimintoihin, jotka tukevat luonnon biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien sekä vesi- ja merivarojen tilan edistämistä, kiertotalouteen siirtymisen tukemista sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä. Tämän tulisi kuitenkin tapahtua tiettyjen edellytysten vallitessa.

Taksonomia edustaa sääntelymalliltaan ns. informaatio-ohjausta. Siinä ideana on tarjota markkinaosapuolten käyttöön uutta tietoa yritysten kestävyys- ja vastuullisuusasioista ja aikanaan vaiheittain kaikista ESG-näkökohdista (*environmental, social, governance*). Isoimmille yrityksille taksonomian mukainen raportointi ei ole vapaaehtoista, vaan sääntely on velvoittavaa. Sen sijaan jää riippumaan markkinaosapuolten käyttäytymisestä, millaisia käytännön vaikutuksia taksonomialla tulee olemaan esim. yritysrahoitukseen, yritysten arvopapereiden arvostukseen tai vihreän siirtymän vauhdittamiseen.

Taksonomian yksi tavoite on yksityisten rahoitusmarkkinoiden valjastaminen vihreän siirtymän fasilitoimiseen mm. sijoittajansuojaa lisäämällä ja viherpesun riskiä vähentämällä. Yksityisillä rahoitusmarkkinoilla kuitenkin kukin markkinaosapuoli, kuten sijoittaja – vähittäissijoittaja tai institutionaalinen sijoittaja – päättää lähtökohtaisesti itse omasta sijoitustoiminnastaan ja esim. siitä, millaisiin kohteisiin se varojaan allokoi.

Jotta taksonomian tavoittelema informaatio-ohjaus voisi toimia halutulla tavalla eli pääomia kestäviin kohteisiin ohjaavasti, markkinaosapuolten tulee kokea taksonomia käyttökelpoiseksi ja luotettavaksi luokittelutavaksi. EK:n näkemyksen mukaan tämä edellyttää teknologianeutraliteetin kunnioittamista läpi taksonomiakriteereiden. Julkisen vallan ei tule valita voittavia teknologioita, vaan tämä tehtävä tulee jättää markkinoiden ratkaistavaksi. Jos taksonomia toimii oikein, se ei poista markkinoilta normaalia sijoitustoimintaan kuuluvaa markkinariskiä. EK katsoo,

että valjastamalla markkinamekanismi ilmastonmuutoksen ja ekokriisin torjuntaan voidaan parhaiten saavuttaa konkreettisia tuloksia.

EK painottaa, että jos taksonomian tekniset seulontakriteerit, joita kestävän rahoituksen työryhmä parhaillaan työstää komission johdolla, muodostuvat liian tiukoiksi ja ylikunnianhimoisiksi, on mahdollista ja todennäköistä, että vain marginaalinen osuus Euroopan olemassa olevasta taksonomian ympäristötavoitteiden kannalta relevantista liiketoiminnasta olisi taksonomiakelpoista (*eligibility*) ja taksonomian mukaista (*alignment*). Tällöin on pohdittava, miten todennäköisesti marginaalinen taksonomia kykenisi toimimaan yksityisiä pääomia ohjaavana mekanismina rahoitusmarkkinoilla. Taksonomian eräs keskeinen tavoite on kuitenkin vihreän siirtymän mahdollistaminen tarjoamalla sijoittajille ja muille markkinaosapuolille lisää ja parempaa tietoa hyödynnettäväksi sijoitusallokaatiopäätösten tukena. Näin ollen EK korostaa, että taksonomiakriteerien olisi oltava kohtuullisia, teknologianeutraaleja ja sellaisia, jotka mahdollistavat investointeja kohti hiilineutraalia ja kestävämpää taloutta.

Koska taksonomian tulisi olla kestävyysinvestointeja mahdollistava luokittelu, EK on vastustanut hankkeen alusta saakka ns. ruskeaa/mustaa/punaista taksonomiaa, jolla tarkoitetaan negatiivista taksonomiaraportointia ja joka EK:n näkemyksen mukaan voisi johtaa hallitsemattomiin markkinahäiriöihin mustalistattujen omaisuuserien arvojen romahtaessa arvaamattoman nopeasti (*stranded assets*). Markkinat saattaisivat tulkita tällaisen negatiivisen taksonomialuokittelun tosiasiallisesti kieltolistaksi eli listaukseksi sijoituskohteista, joihin julkinen valta kieltää yksityisiä tahoja sijoittamasta pääomia. Julkisen vallan ei tule tällä tavalla häiritä markkinoiden jo käynnissä olevaa kehitystä, jossa se yksityisen pääoman määrä, joka on sitoutunut olemaan sijoittamatta tiettyihin fossiilisiin tai muutoin epäkestäviin kohteisiin, kasvaa kaiken aikaa. Markkinoilla on viime vuosina nähty myös merkittäviä divestointeja fossiiliteollisuudesta.

Taksonomia luokittelee olemassa olevia taloudellisia toimintoja. Se ei luo uusia fyysisiä sijoituskohteita markkinoille, vaan se pyrkii vaikuttamaan sijoittajien allokaatiopäätöksiin tarjoamalla näiden käyttöön uutta kestävyystietoa yritysten toiminnasta. EK kannattaa tätä taksonomian ydinideaa ja pitää tärkeänä, että tästä periaatteesta pidetään kiinni taksonomian jatkovalmistelun kaikissa vaiheissa.

Taksonomiaraportointi alkoi soveltumaan 1.1.2022 ilmastonmuutoksen adaptaation ja mitigaation taksonomiakriteerien osalta. Markkinoilla on vasta hiljattain nähty ensimmäisiä taksonomian mukaisia taksonomiaraportointeja yli 500 henkeä työllistäviltä listayhtiöiltä, jotka ovat julkistaneet tilikauden 2021 taloudellisia tuloksia ja ei-taloudellisen tiedon raportteja. Yhtiöt on velvoitettu julkistamaan sijoittajilleen, miten ja missä määrin niiden taloudelliset toiminnot ovat taksonomiakelpoisia.

EK pitää tärkeänä, että markkinakäytännön muodostumista seurataan rauhassa ja analyyttisesti. Taksonomiaraportointi edustaa uutta, suhteellisen monimutkaista raportointivelvollisuutta yrityksille ja raportointivaatimukset kasvavat tulevina vuosina vaiheittain. Jää nähtäväksi, miten markkinat ottavat vastaan uutta informaatiota ja millaisia vaikutuksia sillä on. Jos taksonomiakriteereiden valmistelussa epäonnistutaan, taksonomia uhkaa jäädä vain yhdeksi viherluokitteluksi, jonka merkitys ei olisi merkittävä vihreän siirtymän vauhdittajana.

Muilta osin EK yhtyy asiassa Teknologiateollisuus ry:n lausumaan.